

ДОЛЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ СКОВОРОДИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Сидоренко С. П.

Науковий керівник – ст.викл. Сергієва А.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну загарбники систематично знищують пам'ятки української культури. Нажаль, однією з них став Національний літературно-меморіальний музей Г. С. Сковороди. У цій роботі ми розглянули його велику культурну цінність, що зумовила скоєння цього злочину, і цей випадок, як частину загального прагнення загарбника знищити все українське.

Ключові слова: музей, знищення спадщини, присвоєння культури.

Ця тема є актуальною саме зараз, під час війни за нашу територіальну цілісність, незалежність та українську ідентичність в загалом.

Мета нашої роботи висвітлити умисність знищення пам'яток української культури, маючи на меті знищення української ідентичності.

Цього року ми відзначаємо 300 річницю з дня народження українського філософа-містика, богослова, поета та педагога Григорія Сковороди. Один з музеїв, присвячених йому, розташований у селі Сковородинівка Богодухівського району Харківської області. Це був маєток XVIII століття, у

якому останні роки свого життя працював та біля якого вперше був похований Сковорода. Перші два зали музею присвячені біографії та творчості Сковороди, а третій зал – вшануванню філософа. В експозиції музею видання творів Сковороди, література про нього, книги античних, середньовічних та новочасних філософів і поетів, які вивчав Сковорода, етнографічні предмети, картини й графічні роботи, пов'язані зі Сковородою. В експозиції також деякі особисті речі Сковороди. Історичне значення має й прилеглий старовинний парк, планування якого з часів Сковороди практично не змінилося. У парку зберіглася криниця, місце першого поховання філософа, його могила, пам'ятник роботи Івана Кавалерідзе, упорядкована скульптурна «філософська аля».

Напередодні війни там тільки завершили реставраційні роботи, готуючись до цієї важливої дати. Але 6 травня 2022 року о 23 годині під дах музею влучила російська ракета, внаслідок чого він згорів. Вогонь охопив усі приміщення. Не має ні ліжка, де спав філософ, ні книжок. Дивом вцілів пам'ятник Сковороді: вогонь його не зачепив. Вдалося вберегти і найцінніші експонати: скриню Григорія Савича, його скрипки, годинник.

«Найцінніші речі ми зберегли, вони в схроні. Говорити де, ми, звичайно, не будемо. У мене увесь час була тривога, весь час», – розповідає директорка музею Наталія Міцай.

Міністерство оборони Російської Федерації відзвітувало про авіаудар по Сковородинівці, назвавши її «Сковородниково» і заявивши, що там був військовий пункт управління.

Міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко 7 травня прокоментував знищення російською армією музею Сковороди.

«Сковородинівка розташована віддалено від інших сіл та об'єктів інфраструктури, навколо практично поля. У мене немає сумнівів, що били спеціально по Сковороді. Він сам колись казав: «Не братайтеся з тими, хто зло ховає». Це свідчення того, що це свідомо ідеологічна акція. Вони ж Сковороду називали ледь не першим російським філософом. Там неподалік і могила Сковороди. Вони фактично били у саме серце українського філософа, били у рік 300-річчя», – сказав Ткаченко.

Отже, ми можемо прямо зараз спостерігати злочинне нищення української культури. Те що вони мають змогу якось присвоїти, вони «повертають» собі. Прикладом є те, що вони намагалися зробити зі Сковородою, випаливши його з нашої культури і назвати російським. Те що неможливо присвоїти, просто знищують. Приклад – промислові масштаби спалення книжок українською на тимчасово окупованих територіях. Але вони не врахували що можна знищити матеріальне, але не можна винищити ідеї українського філософа, якщо ми, звісно, будемо плекати його спадщину.

Література

1. Музей Сковороди відбудують: навіщо росіяни знищують пам'ятки історії. ТСН : веб-сайт. URL:<https://tsn.ua/exclusive/muzej-skvorodi-vidbuduyut-navischo-rosiyani-znischuyut-pam-yatki-istoriyi-2057119.html> (дата звернення 03.11.2022)
2. Національний літературно-меморіальний музей Г. С. Сковороди. Вікіпедія : веб-сайт. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 03.11.2022)
3. Знищення музею Сковороди. Українці порівнюють Росію з ІД і закликають виключити з ЮНЕСКО. BBC news Україна : веб-сайт. URL:<https://www.bbc.com/ukrainian/news-61362020> (дата звернення 03.11.2022)
4. «Це варвари». Російські окупанти зруйнували музей Сковороди, його обіцяють відновити. Суспільне новини : веб-сайт. URL:<https://suspilne.media/236846-ce-varvari-rosijski-okupanti-zrujnuvali-muzej-skovorodi-jogo-obicaut-vidnoviti/> (дата звернення 03.11.2022)